

Ieder een eigen zegen Hij zegent je (5)

Een vader zegent zijn zonen. Daar gaat het over in Genesis 49, dat we lezen op Vaderdag. Die vader is Jakob. Hij is zelf ook gezegend: eerst met een gestolen zegen die hij door bedrog had verkregen (Gen. 27:27-29 en ook 28:1-4), later door God zelf na een nachtelijk gevecht (Gen. 32:30) en ook opnieuw in Betel (Gen. 35:9-12).

De zegen doorgeven

Hij is ook al tot zegen geweest (bij Laban: Gen. 30:27) en hij heeft al gezegend: zijn zoon Jozef: 'De God naar wiens wil mijn voorouders Abraham en Isaak zich richtten, de God die mijn leven lang mijn herder is geweest, de engel die mij heeft bevrijd van alle onheil, hij geve deze jongens zijn zegen' (Gen. 48:15-16) en zijn kleinzoons Efraïm en Manasse (Gen. 48:20). Hier leren we van dat de zegen die we ontvangen niet bedoeld is om voor onszelf te houden, maar om door te geven aan het volgende geslacht. En we leren ook dit: dat de weg waarlangs we tot een zegen worden en anderen gaan zegenen ook gekleurd wordt door zonde en gebrokenheid: Jakob was een bedrieger geweest, in zijn worsteling met God was hij mank geworden, hij had zijn geliefde vrouw Rachel verloren, hij werd gekweld door het wangedrag van zijn zonen, hij had een van zijn zoons verwend boven de andere. Nu is hij ziek en stervende, en juist op dat moment gaat hij zegenen: hij vertelt zijn zoons hoe de toekomst zal zijn. Het is een mooi beeld: zo'n oude, uitgeleefde vader die zijn volwassen zoons aanraakt en omhelst en krachtige woorden spreekt onder leiding van de HEER.

Zegen en vloek

Een moeilijk element in al die zegen-spreuken in Genesis 49 is dit: Jakob lijkt meer vervloekingen uit te spreken dan zegeningen. De zonden en tekortkomingen van veel van zijn zonen komen voorbij, omdat daarin de toekomst van deze zonen besloten blijkt te liggen. Wat moeten we daarmee? Misschien moeten we minder individualis-

tisch leren kijken en denken over wat hier gebeurt: in het leven van de twaalf stammen, van het gehele volk Israël, liggen vloek en zegen naast elkaar en kunnen ze ook niet zonder elkaar.

Chagall

De kunstenaar Marc Chagall (1887-1985) maakte van 1960-1962 twaalf gebrandschilderde ramen die in 1962 een plek kregen in de synagoge van het Hadassah Universitair Ziekenhuis in Jeruzalem: 'Dit is mijn bescheiden geschenk aan het Joodse volk dat altijd heeft gedroomd van bijbelse liefde, vriendschap en vrede onder alle volken. Dit is mijn geschenk aan dat volk dat hier duizenden jaren geleden leefde onder de andere volken.' Chagall voelde bij het werk aan de ramen dat zijn vader en moeder over zijn schouder meekeken en in hen heel het Joodse volk. In de totaliteit van de ramen (bijbels geïnspireerd door Gen. 49 en Deut. 33) komen de kleuren terug van de borsttas met de twee orakelstenen die de hogepriester altijd op zijn hart droeg: goud, blauw-purper, roodpurper en karmozijnrood (Ex. 28:15). Het gaat erom dat we het totaalbeeld zien en geloven dat God in dat geheel (waarin zegen en vloek naast elkaar liggen) gericht is op de komst van zijn Koninkrijk.

Jozefs zegen

Zo leren we zien dat de andere broers, ondanks hun vervloeking als gevolg van de eigen gekozen richting van hun leven, delen in de zegen van Jozef. Zijn zegen, die zijn vader hem geeft (die weer de kleinzoon is van Abraham, vgl. Gen. 12:2-3), gaat de rijkdom van de eeuwige heuvels (voorspoed, vruchtbaarheid) te boven. In hem, als de uitverkorene (niet los van maar: onder) zijn broers, worden zij allen toch gezegend, op Gods weg gezet, richting Jezus.

Jezus' zegen

Midden tussen de 'zegeningen', als Jakob overvallen wordt door ontzetting, staat er opeens: 'Op uw heil hoop ik, Heer!' (Gen. 49:18). Jakob ziet zijn zoons, maar leert opnieuw alleen te zien op de HEER. Heil = Redding = Jezus! Zegenen is ten diepste: niet je kinderen zien, maar God de Vader zien, en wat Hij gaat doen in Christus, zijn Zoon. Zegen is het licht dat door de Chagall-ramen schijnt, het licht van

Uw arm heeft uw volk bevrijd, de kinderen van Jakob en Jozef.

– Psalm 77:16 –

Christus. 'Ontwaak uit uw slaap, sta op uit de dood, en Christus zal over u stralen' (Ef. 5:14).

Gebod: Dank U, Vader onze God, dat U de God van de zegen bent. U hebt uw kinderen gezegend, onze vaders Abraham, Isaak en Jakob. En in hen hebt u heel uw volk Israël gezegend en langs die weg hebt U redding gebracht voor ons in Jezus Christus door wie U ons hebt gezegend met uw Geest. HEER, we geloven dat het licht van uw zegen overal doorheen kan stralen, ook door onze worstelingen en tekortkomingen heen. En daarom vragen we U: zegen ons en zegen onze kinderen en leer ons om te zegenen en een zegen te zijn. Door Jezus Christus, uw Zoon en onze Heer en Heiland, het licht van de wereld. Amen.

Bronwater in de kleine groep

- Lees Genesis 49. Wat valt je het meest op? In welke zegenwoorden tref je het licht aan (welke zonen) en waar het donker?
- Vloek en zegen liggen vaak naast elkaar. Praat daar over door met elkaar.
- Zegenende woorden spelen een belangrijke rol in het Oude Testament: vaders zegenen hun zonen. Hoe is dat bij ons? Wat kunnen we ervan leren?
- Kende je de ramen van Marc Chagall? Bestudeer ze eens wat nader. (Links op www.josdouma.nl/hijzegtje).
- Christus is Gods grootste zegen voor ons. Wat betekent dat in jouw leven?

**Moge de HEER u zegenen,
U bent uw land genadig
geweest, HEER, u keerde het
lot van Jakob ten goede.**

– Psalm 85:2 –



Fonteinkerk Haarlem

**De HEER van de hemelse
machten is met ons, onze
burcht is de God van Jakob.**

– Psalm 46:8 –